

Finlands ställning inom Nord-Europa : dagspolitisk framställning

Sundbeck, Carl,

53 A B 1918

SUNDBECK, CARL

Sv. Saml.

Polit.

Allm.

(Pr.)

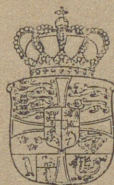
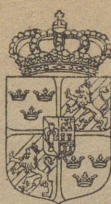
1918

Kungl. biblioteket

0 0000 000027816

Polit.
Allm.
(1871)
0

FINLANDS STÄLLNING INOM NORD-EUROPA

AV

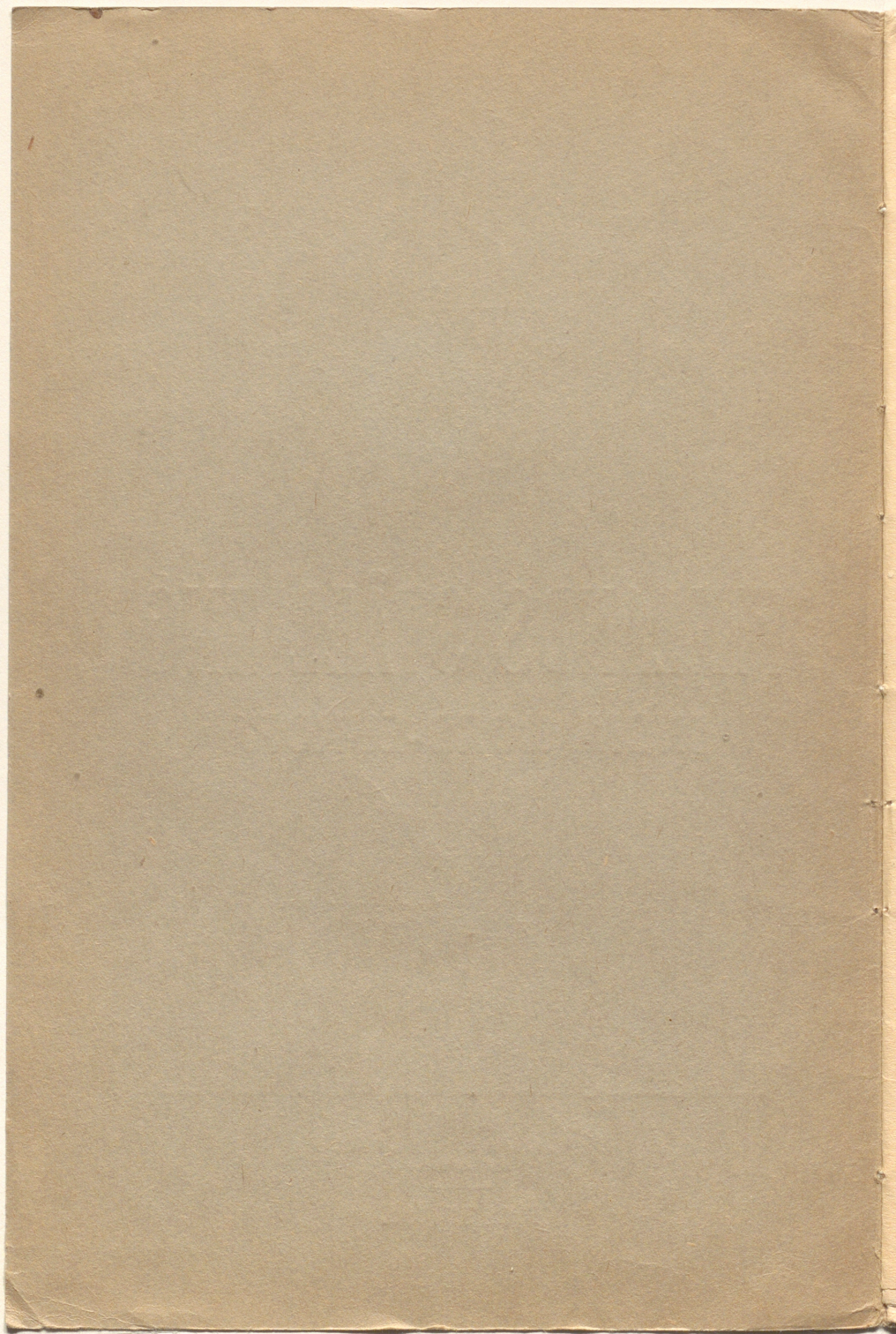
CARL SUNDBECK

STOCKHOLM
NATIONALFÖRLAGET
(I DISTRIBUTION).

Pris 75 öre.

FINLANDS STÄLLNING INOM NORD-EUROPA

DAGSPOLITISK FRAMSTÄLLNING

AV

CARL SUNDBECK

FÖRF. TILL SVERIGES UTRIKESPOLITIK UNDER VÄRLDSKRIGET I
1800-TALET'S BELYSNING, SVENSKARNA I FÖRSKINGRINGEN M. FL.

NATIONALFÖRLAGET
STOCKHOLM

STOCKHOLM
NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET 1918.

Ett politiskt arbete på svenska — — kan det ha någon framgång?

Svenskarna ha upphört att tänka politiskt. De tänka och handla partipolitiskt. De skriva, trycka och läsa också endast partipolitiskt. — Detta blir alltså en nyhet.

Mellan-Europa.

Ledamoten av tyska riksdagens huvudutskott doktor Friedrich Naumann har skrivit ett politiskt arbete — naturligtvis flera hundra sidor — med titeln Mittel-Europa, som icke är partipolitiskt och icke är tysk-nationellt utan sammanfattar världskrigsmålen från tysk-österrikisk-ungersk-bulgarisk-turkisk-polsk-flamländsk universalsynpunkt.

»Medan jag skriver detta», säger Naumann i början av sin bok och redan för två år sedan, »kämpas det i öster och väster. Med avsikt skriver jag mitt under kriget, ty blott under krig äro sinnena beredda att förstå stora och nydanande tankar. Efter kriget kommer

snart folkens vardagssjäl tillbaka. Och med vardags-själen låter sig intet storslaget nytt skapas. Såsom Bismarck under krig år 1870 skapade det Tyska riket och icke efteråt, så måste ock nu mitt under kriget i blod och järn, under folkens brottning rikenas ledare lägga grunden till det nya riksbygget: — Mellan-Europa. Sedan skall det vara för sent.»

Friedrich Naumanns Mellan-Europa, som omfattar landet från Östersjön till Persiska viken, är icke ett blott tankeexperiment. Det är en följd av kriget. Det är en naturnödvändighet. Alla de, som kämpat med, känna och förstå att efter detta skola inga små, inga medelstora, över huvud inga ensamma stater kunna driva någon politik. — Om suveränitet betyder — låt oss säga — frihet till mellanfolkliga avgöranden, skola i framtiden endast statsförbund vara suveräna. — Den stat som är ensam är isolerad, den isolerade är i fara. Till och med de nordiska staterna ha förstått detta. De mellaneuropeiska staternas förbund var ingen tillfällighet. Det var en nödvändighet. Det måste bli permanent. Det är detta som Naumann kallar Mellan-Europa.

Idéerna behöva nu för tiden icke mansåldrar för att genomsyra folken. De gripa dem med blixttågsfart. Idéen om Mellan-Europa har redan gripit folkens själar evad de äro germanska, ungerska, checkiska, turkiska eller bulgariska. De historiska motsättningarna ha förbleknat. Vapenbrödraskapet har förenat.

Mellan-Europa skall icke bli *ett* rike, icke ett europeiskt Förenta Staterna, icke centraliserat, icke jämn-

struket, dess delar skola icke förlora sin karaktär. Tyskland skall förbli Tyskland, Ungern skall förbli Ungern o. s. v. Men över alla dessa sammanslutna land och riken skall sväva en ny statsidé, som sammanhåller dem: de gemensamma intressenas idé. Denna idé äger en överraskande nyhet: sakens av nationalitetsbegreppet.

Hittills har icke världen skådat ett statsförbund, där de integrerande delarna voro kejsardömen. I Mellan-Europa utsträckt till Persiska viken skulle ingå fyra kejsardömen: Tyskland, Österrike, Turkiet, Persien, — och en hel mängd konungariket. Det är statsvetenskapligt och historiskt intressant att se under vilka former detta skall tänkas.

Såsom metropol, om en sådan skall förekomma, har Prag, tack vare sitt läge, utpekats. Men den lokala medelpunkten kan också växla efter ett förut bestämt schema, så att alla bundsförvanterna bli delaktiga av äran.

Gemensamhetens viktigaste delar skulle tänkas vara utrikespolitik, rekryteringslag, militärinspektion, utskott för kommunikationsväsende, mått, mynt, bank- och handelsrätt, arbetsskydd, förenings- och syndikatsrätt. Harmonierande om ock icke homogena skulle vara lagarna om tulltariffer, statsskulder och militärbudget.

Detta stora statsförbund representerar en betydande landmassa och ett stort invånarantal, nämligen något över 4,5 miljoner kvadratkilometer och 150 miljoner människor. Efter ett lyckligt avslutat krig och en anslutning av nya områden i Polen, på Balkan och i

Belgien komma dessa siffror att ökas. Därjämte måste de tyska kolonierna även inräknas.

Schemat tar sig ut på följande sätt:

Tyska riket.....	541,191 kv.-kilom.	67,810,000 invånare
Österrike-Ungern..	676,615 »	52.447,000 »
Bulgarien.....	114,017 »	4,753,000 »
Turkiet	1,794,980 »	21,600,000 »
Persien.....	1,645,000 »	9,500,000 »
Tyska kolonier ...	3,000,000 »	12,000,000 »

Av centralmakterna erövrade och militärt besatta områden i Europa utgöra i början av år 1918 ett område ungefär lika stort som hela Tyska riket och med ett invånarantal under normala förhållanden av omkring 30 miljoner.

Världsmakter efter kriget.

Idén om »Mellan-Europa» framträder klarare, om man vid sidan därav uppställer andra stora statsförbund, vari jordens alla länder skulle kunna tänkas uppdelade efter världskriget.

Den sammanslutning som under kriget benämnts ententen har redan fallit sönder. Men den anglosachsiska kombinationen står kvar.

Det engelska Imperiet jämte Förenta staterna äga så många gemensamma egenskaper att denna förening kanske kommer att bestå för tämligen lång framtid. Tillsammans representerar den en mycket stor makt: 40 miljoner kvadratkilometer och 540 miljoner människor. (Tyskland $\frac{1}{2}$ miljon kvadratkilometer och 67 milj.

människor.) Men skulle Indien och Egypten skilja sig från moderlandet, så lider detta en betydande förminskning. Stamlandet England utom Irland och Skottland har en ytvidd av endast 150 000 kvadratkilometer och 36 miljoner invånare. Och då är ändå Wales däri inberäknat.

Det förutvarande ryska väldet omfattade 23 miljoner kvadratmil med 183 miljoner invånare. Om detta med frånräknande av Finland, Polen, Lithauen och andra delar kommer att bilda en grupp av förenade republiker, blir det i alla fall en väldig landmassa med mycket över 100 miljoner människor.

Den gula världen, Japan och Kina, om de få betraktas som en förbunden enhet, är också betydande. Japan räknar 673,000 kvadratkilometer med 78 miljoner invånare, Kinas motsvarande tal äro 11 och 320 miljoner.

Skulle de som tro på den muhamedanska världens uppståndelse få rätt, skulle det nya kalifatet sträcka sig från Bagdad till Marocko samt söderut nedåt Guld-kusten och Zansibar. Dess areal bleve omkring 14 miljoner kvadratkilometer och invånarantalet 75 miljoner.

Jämte dessa maktområden skulle ytterligare i världen finnas de romanska länderna i Europa och Sydamerika med 1,3 miljoners område och 101 miljoner människor i Europa och 18 miljoner land och 78 miljoner invånare i Sydamerika — alltså tillsammans bortåt 200 miljoner romanskt talande människor.

Dessa äro de stora grupper i vilka jordens folk dela sig efter rasfrändskap. Skulle de ostindiska folken komma att bilda ett fritt statsförbund, skulle det-

samma omfatta omkr. 6 miljoner kvadratkilometer och 320 miljoner människor. Den anglosachsiska rasen i England, Nordamerika och Australien vore likväl 171 miljoner.

Vi få då följande schema:

Anglosachsiska... gruppen	27	mill. kv.-kilom.	171	mill. inv.
Ryska	»	23	»	183
Gula	»	11.6	»	398
Muhammedanska	»	14	»	75
Romanska	»	19.3	»	200
Ostindiska	»	6	»	320

Stora delar av jorden såsom mellersta och södra Afrika samt Central-Asien äro här icke schematiserade, men jämförelsen gör sig ändå om man härunder sätter de ungefärliga talen för Mellan-Europa (med Turkiet):

Mellan-Europa 3,5 miljoner kvadratkilometer, 175 miljoner invånare.

Som härav framgår är Mellan-Europas folkmängd tämligen lika stor som den engelskt talande gruppens, men dess landområde är mycket mindre.

Men det finnes ännu ett område som icke hittills är omtalat. Det är Nord-Europa.

Nord-Europa.

Genom krigets oberäkneliga överraskningar har det inträffat att den del av Skandinavien — om man så vill uttrycka sig — som under 1800-talet varit politiskt avskilt från de nordiska rikena, åter blivit fri: Finland har blivit en suverän stat och som sådan er-

känd av båda de stridande parterna med undantag av de anglosachsiska länderna.

Det politiskt (icke partipolitiskt!) slumrande Sverige har ännu icke vaknat till medvetande om den stora och djupa betydelsen av Finlands befrielse. Detta underliga förhållande är värt en kort undersökning.

Forntidens svenskar betraktade icke »Finland» som ett främmande land, icke ens som ett *annat* land än Sverige. Den sydvästra delen av Finland utgjorde tidigare än landskapen i Göta land en integrerande del av Sveaväldet, som sedan Erik den heliges tid bestod av länderna kring Mälaren och Ålands hav och norr därom så långt landet var bebott. Knappast förr än under Folkungarna, som själva voro östgötar, blev Götaväldet fast förenat med svearnas välde. Det finnes mycket i Sverkerkungarnas historia, som ännu ej är uppklarat, och särskilt tyder den fristående och självständiga roll, som den katolska kyrkan ända fram på 1100-talet innehade i Västergötland, på divergerande förhållanden mot dem, som i allmänhet ha trots vara de historiska. Att i alla händelser stora delar av det nuvarande Sverige, nämligen de förut danska provinserna, *långt senare än Finland* blivit icke blott politiskt utan även kulturellt och nationellt svenska, behöver ju icke bevisas.

Hur kommer det sig då, att svenskarna i Sverige och delvis också svenskarna i Finland åtminstone till synes glömt att det svenska väldet på båda sidor om Bottniska viken icke utgjorde två riken utan ett?

Här har man att vända sig till 1812 års politik, sådan den bestämdes av dåvarande svenske kronprinsen

Karl Johan vad Sverige beträffar, och till förhållandena i Finland efter lantdagen i Borgå, där Finlands ständer, ännu innan skilsmässan från det övriga Sverige var definitiv, hyllade kejsar Alexander av Ryssland. En annan orsak låg i denne härskares stora personliga inflytande, som bestod däri, att han genom sin älskvärdhet och genom de fördelar och friheter, som han skänkte Finland, förstod att vinna dess befolkning.

1812 års politik åter, som sedermera fortsattes ända till 1905, bestod uti att Norge skulle utgöra en ersättning åt Sverige för Finland. Denna politik förde Sverige in i kriget mot Napoleon och gjorde det till Rysslands bundsförvant och krigskamrat endast tre år efter 1809 års finska krig. Härigenom och genom att detta vapenbrödraskap med arvfjenden, moskoviten, blev segerrikt samt enligt svensk folkmening medförde erövringen av Norge avtrubbades den nationella antipatien mot Ryssland och helades åtminstone i någon mån det djupa sår, som Finlands förlust förorsakat.

I dessa förhållanden ha vi att söka en orsak till att svenskarna både väster och öster om Bottniska viken så oförmodat lätt syntes trösta sig över att riksgränsen flyttades från Fredriksstad till Torneå.

Men 1812 års politik medförde också något nytt och kanske oberäknat. Det var den skandinavistiska politiken.

Ända ifrån Kalmarunionens tid hade mellan de nordiska rikena rått en utpräglad fiendskap, så att Danmark-Norge alltid sällat sig till Sverige-Finlands fiender. Vid alla Sveriges krig med Ryssland under tre-

hundra års tid hade alltid Danmark gjort gemensam sak med Ryssland och anfallit Sverige i ryggen; ett starkt nationalhat mellan å ena sidan Sverige-Finland å den andra Danmark-Norge hade uppstått. När 1812 för första gången i historien Sverige uppträdde som Rysslands bundsförvant kostade detta Danmark förlusten av Norge. Sedan kom 1800-talet med sin Biedermeierzeit, sitt politiska stilleben efter de napoleoniska fejdernas tid, och så vid mitten av århundradet, när man hunnit glömma förargelsen och smärtorna, kom — skandinavismen och försonade svenskt och danskt väsende. Detta är en så viktig och så lycklig sak, att den kan under nuvarande genom Finlands suveränitet förändrade omständigheter icke nog framhållas. Till och med Norges separation 1905 är under denna synvinkel en mycket stor fördel. Kommer nämligen nu Finland såsom suverän stat att utgöra en fjärdedel av Nord-Europa, så kommer Nord-Europa att bestå just av det forna svenska och det forna danska väldet men dessa i god sämja och vänskap och kanske också i statligt förbund efter någonting liknande Mellan-Europas mönster. I stället för två välden i Norden, som ständigt passade på tillfälle att överfalla varandra, skola då nu träda fyra suveräna stater, fast förenade med kulturella band och med gemensamma politiska intressen. Även över dessa fyra suveräna stater skall sväva en ny statsidé, som sammanhåller dem. Danmark skall förbli Danmark, Sverige skall förbli Sverige, Norge skall förbli Norge och Finland Finland — men tillsammans äro de Nord-Europa.

Om man i analogi med vad vi förut gjort vill uppställa ett schema för dessa nordeuropeiska stater skulle det komma att få följande utseende:

Finland.....	377,426 kv.-kilom.	3,269,000 invånare
Sverige	411,254 »	5,757,566 »
Danmark	39,033 »	2,960,000 »
Norge	322,909 »	2,512,000 »
Island	104,785 »	88,000 »
Färöarna	1,399 »	19,000 »
Grönland	88,000 »	14,000 »

Som man ser är arealen, som med ett gemensamt namn av oss kallats Nord-Europa, ganska betydlig; — den kan något så när jämföras med Mellan-Europa, i synnerhet om Nord-Europas grönländska snöfält få i beräkningen upptagas som en motsvarighet till det turkiska väldets sandöknar i sydost. — Invånarantalet i Nord-Europa är dock ojämförligt mycket mindre än i någon av de grupper, som förut skisserats å sid. 8. Av intresse kan emellertid vara i detta sammanhang taga del av de planer och förhoppningar åt vilka i politiska broschyrer, utgivna av finländska byrån i Berlin år 1916, således före ryska revolutionen, givits offentlighet. Enligt dessa borde med det suveräna Finland förenas även landet mellan Finlands nuvarande östra gräns och Vita havet d. v. s. Ryska Karelen. Befolkningen i dessa trakter är nämligen till härstamning och språk finsk och står genom finsk gårdfarihandel och finsk frireligiös verksamhet i den närmaste förning med storfurstendömet eller numera republiken Finland. Yttnehållet av detta område är nästan lika stort som Finland självt men befolkningen är mycket

gles och överstiger obetydligt ett hundra tusen. Landets geologiska beskaffenhet är också densamma som Finlands och det övriga Skandinavien och skiljer sig karaktäristiskt från Rysslands. Detta områdes naturrikedomar äro betydande och bestå i malmfyndigheter men framför allt i outnyttjade skogar.

Ryska Karelen, men i synnerhet den del därav, som ligger kring Äänisjärvi, som är det finska namnet för Onega, är ett land synnerligen lämpat för nybyggare, vida mer än de områden av Kanada, som ännu äro obebyggda och dit nu den svenska emigrationsströmmen både från moderlandet och sekundärt från Minnesota ledes av C. P. R:s* agenter. Kunde i en framtid, då Karelen bleve en del av Nord-Europa, den svenska emigrationsströmmen i stället ledas till Äänisjärvis stränder skulle årligen 30,000 svensktalande mer än föregående år komma att sända sina representanter till finska lantdagen till ökning av svenska folkpartiet.

Med dessa förutsättningar skulle Nord-Europas areal komma upp i ett tal av över en och en halv miljon kvadratkilometer och befolkningssiffran skulle bli omkring 16 miljoner.

Estland—Ingermanland.

Ingermanlands och Estlands framtid är en fråga, som står i närmaste gemenskap med Finlands och Sveriges. Under år 1916 voro inom ledande estländska kretsar förhoppningarna om en förening med Sverige ganska livliga. »Estland gravitierte stark an Schweden» var formeln för dessa förhoppningar eller låt oss hellre säga

* Canadian Pacific Railway.

beräkningar. De yttre faktiska förutsättningarna då voro ett balansförhållande mellan Tyskland och Ryssland, ett Finland med självstyrelse men icke suveränitet och fruktan för ett engelskt Östersjövälde med Estland och Åland som stödjepunkt. För att undvika Egyptens öde och i tron på att Sverige kunde utveckla någon livskraft »gravitierte Estland an Schweden», märkvärdigt nog däri finnande en djup resonans inom de bredaste folklagen, för vilka Sverige ännu alltjämt kvarstår såsom beskyddaren mot österns förtryck.

Sverige använde sin kraft till partipolitiska strider och tiden blev försuten. »Gravitationen» upphörde.

Nu ligga sakerna annorlunda.

Balansförhållandet har ändrat sig till ett tyskt segerförhållande. Finland har en erkänd suveränitet. Englands östersjövälde är tills vidare bordlagt. Man har i Estland kommit ihåg att esterna äro av samma stam som finnarna. Man graviterar åt Finland. För ett helt uppgående i Finland har så vitt känt är dock icke höjts någon röst. Man tänker sig framtiden i form av en systerrepublik till den finska.

Häri ligger ett mera storartat uppslag än man vid första ögonkastet är benägen att iakttaga. Estland med sin finsk-ugriska befolkning skulle då komma att bilda folkbryggan mellan Mellan-Europa (i Naumannsk mening) och Nord-Europa. Med inneslutande av även Estland-Ingermanland komma Mellan-Europa och Nord-Europa att omfatta alla germanska och finsk-ugriska stammar, nämligen de skandinaviska folken, tyskar, österrikare, finnar, ungrare och turkar. Att sammanlevnaden inom statliga förbund mellan dessa

folk icke blott är möjlig utan även lycklig och att bevisen härför äro av överväldigande styrka, det visas av Sveriges och Finlands och av Österrikes och Ungerns månghundraåriga gemensamma historia.

Men Estlands-Ingermanlands läge skulle göra det icke blott etnografiskt utan även geografiskt till knäppet på ringen mellan Mellan-Europa och Nord-Europa.

Man uppställer i våra dagar icke några »politiska problem». Det tillhörde historiefessorernas tid, deras kring vilkas kind aldrig den hårda verklighetsvinden med krutrökslukten blåst. De sutto i sin kammare i nattrock, tofflor och långpipan i hand och skrevo ändlösa avhandlingar. — Vi, nutidens, världskrigets barn, för vilka bragd och handling äro livsbehov, vi få ej överväga så länge. I dag äro förutsättningarna givna. I dag måste vi handla. I morgon är det för sent.

Till Nord-Europas psykologi.

Liksom förhållandet skall bliva inom Mellan-Europa, nämligen att det kommer att bestå av olika nationaliteter sammanhållna av gemensamma intressen, så skall det även till viss grad bli i Nord-Europa. Men skillnaden springer genast i ögonen. Inom Mellan-Europa finnas för varandra till kultur, språk och historia verkliga främlingar. Bulgaren har icke något annat gemensamt med bayraren eller tyrolaren än detta stora krigs vapenbrödraskap och framtidens ekonomiska och försvarspolitiska gemensamma intressen. Till språk, härstamning, kommunalliv, trosbekännelse, familjevanner äro de för varandra främlingar. Helt annorlunda

i Nord-Europa. 1800-talet har fört svenskar, danskar och norrmän så nära varandra som över huvud taget folk, som icke bo inom samma rike, kunna komma varandra. — Och dock vet var och en, att icke blott det svensktalande Finland utan också det finsktalande Finland är svensken närmare trots språkolikheten och det senaste århundradets avskildhet. Här visar sig, att kultur, seder, familjeliv, kommunalliv, kyrkoväsende, historia betyda mer än härstamning, mer än språk. Det är till exempel bland emigranter i Nordamerika icke tal om att icke svenskar och finnar känna sig som landsmän och det i kanske högre och åtminstone i samma grad som danskar och norskar, men alltid i högre grad än svenskar och norskar. Det i detta hänseende lyckliga året 1905 har väl gjort en ändring till det bättre mellan de sistnämnda, men intill det året kände sig varje finne lika djupt kränkt som en svensk av de fientliga känslor som från norsk sida strömmade mot svenskarna. De båda *kände* på samma sätt. Likaså kände en var svensk på samma sätt som finnarna vid de kränkningar som under den Bobrikoffska perioden och senare drabbade det finska folket. Vi *kände* som finnarna. Ett större bevis på gemensamhet kan icke presteras, ty känslan ligger djupare än reflexionen och kan icke förvärfvas utan ligger medfödd på botten av människonaturen.

Om en målmedveten propaganda under 1800-talet drivits från Sveriges sida för att bibehålla sympatierna för svenskt väsende i Finland och en återförening av de båda länderna, likasom fransmännen drivit propaganda i Elsass-Lothringen och danskarna i Nordschles-

wig, kanske saken legat annorlunda än nu. Men det är icke säkert. Det tycks som har gemensamheten varit tillräckligt grundlig för att hålla provet ändå. Ryssland har under 1800-talets senare del spelat ut det finska folkelementet mot det svenska i Finland enligt det gamla receptet: splittra och härska. Men även denna av så starka krafter stödda och så väl maskerade propaganda har icke lämnat så märkvärdiga resultat att de icke vid de ryska övergreppen mot Finland i dess helhet sopades bort av en stark solidaritetskänsla, som nådde sin spets i prövningstiden omedelbart före revolutionen i mars 1917.

Helt annat förhåller det sig med den nya splittring, som den bolsjevikiska regimen i Ryssland förmått indriva i det finska samhället. Här äro de lägsta samhällslagren utsatta för en hänsynslös påverkan österifrån, från Ryssland, under det att det stora flertalet, medelklassen, bönderna, intelligensen, hotas i sitt bestånd och blickar hjälpsökande mot väster, mot Sverige, som i motsats till Ryssland icke rör på sig för att ingripa till de sinas skydd. —

Här kommer frågan till Sverige: skall Sverige intet göra till Finlands befriande?

Det psykologiska ögonblicket hade naturligtvis varit inne under den tyska offensiven på östfronten 1916. Det är lätt att vara profet post eventum. Men som nu sakerna utvecklats sig och som då mänskligt att döma de måste göra det, hade, när icke Sverige såsom stat ville inträda i kriget för Finlands befriande, det endast behövts en svensk frivillig förstärkningskår vid sidan av den berömda finska frivilliga legionen vid

Düna, och facklan hade varit tänd. Och liksom för Danmark det norska kungavalet 1905 blev en revanche för 1814, så hade ett finskt kungaval 1918 kunnat bli en bragdomstrålad revanche för 1809. Gemenskapen för fyrväpplingslanden i Norden hade då varit än större än nu.

Det ligger en underlig makt i gjutet blod. Intet kan såsom det binda.

Dagar komma och gå och lämna intet spår. En enda dag kan komma, som trycker sin prägel på århundraden.

Framtidsljusning.

Även för den nyktra och prosaiska syn på tingen, som är egen för de nordiska folken i vår tid, måste dock Nordens framtid, om Finlands suveränitet kan bibehållas och om det söker anslutning till de övriga nordiska rikena, te sig såsom synnerligen ljus. Betydligt ljusare än under de förhållanden som ägde bestånd före kriget. — Den ständiga faran österifrån skulle vara försvunnen. Det slitande gnabbet västerifrån likaså. Söder om Östersjön skulle utom Tyskland ett för nu levande generationer fullkomligt nytt men mycket sympatiskt konungarike för oss och vår samfärdsel öppna sig: Polen. — I öster, söder och väster skulle länderna ligga väntande på nya förbindelser, och i Norden skulle ett fyrmaktsförbund giva inbördes stöd och utrikes styrka och trygghet åt de nordiska folken.

Man kan säga: ett så lyckligt resultat av världs-

kriget äro vi icke värda! Vi som icke offrat någonting, vi som icke vågat någonting. — Detta är sannt, Sverige såsom stat har icke vågat någonting. Men att det finnes tusende och åter tusende svenskar som, om blott signalen ljudit och de nödvändiga tekniska förutsättningarna förefunnits, varit beredda att våga liv och blod för Finlands befrielse, det torde dock vara ett faktum.

Allt nog, Nordens framtid under de politiska förutsättningar, som det fjärde syskonlandets anslutning till de tre erbjuder, ter sig ljusare och lyckligare än någon hade vågat hoppas för endast några månader sedan. Skulle förhoppningarna få utsträckas till biläggande av de inre partistriderna vore det än lyckligare. En överensstämmelse mellan alla fyra rikenas statsförfattningar kunde här uppställas som ett önskemål och på samma gång som ett botemedel för slitningar inom varje särskilt av de fyra rikena, vilka såsom ovan antytt alltid borde komma att bibehålla var sin suveränitet, sammanhållna dock av den nya gruppidé, som skulle omfatta vardera av de stora statsgrupperna i världen. Det synes som i så fall det olyckliga grundlagsfästade partiväsendet, som i Sverige blivit en följd av det proportionella valsättet, och som i sin tur fört med sig yrkespolitikernas despotism och det oavbrutna hetsandet av allmänheten i permanenta valstrider genom pressen, borde vara det första som måste offras på samhällsfridens altare.

Likhet i Nord-Europas fyra länder i författning och civillagstiftning, likhet i de förvaltningsgrenar, vilkas homogenitet föresvävar Mellan-Europa och vilka

finnas anförda här ovan, skulle inom vart av de fyra länderna giva en för den enskildes trevnad och den samfällda arbetsron ökad stabilitet. Man skulle icke gärna i det ena landet bryta sig ut ur den gemensamma formen, ehuru friheten därtill formellt alltid skulle förefinnas.

Möjligheterna till reducerade statsutgifter skulle bliva påtagliga. Endast en gräns, den östra, behöfde försvaras. De stora naturrikedomarna i förhållande till de jämförelsevis fåtaliga folken och det havomgivna läget, som skulle göra dessa folk till sjöfarande i än högre grad än nu, borga för det nationalekonomiskt lyckliga läge, vari ett förenat Nord-Europa skulle komma att befinna sig.

Det är likväl icke endast för materiell vinning som denna sammanslutning, som till sitt väsende även innebär Finlands säkra och bestående befrielse, är önskvärd. Man får ej fatta saken från samma synpunkt som den farmare från Kansas, vilken påstod att fosterlandskärleken i hans stat var 0,7 gånger större än i Nebraska, emedan i Kansas på acre skördades 0,7 flera bushels vete än i Nebraska. Det finnes andra och högre värden än de handgripliga. Ännu finnes det dock så pass nationellt pliktmedvetande kvar i månget svenskt bröst, att det känts som en tung börda det medvetandet om att broderlandet i öster varit ett underkuvat land och så pass mycken skamkänsla att det varit svårt att hålla sig nationellt rakryggad och möta en finnes blick så länge vi svikit de heliga plikter, som blodsband och gemensam historia ålägga. Att en gång få känna den stolta glädjen av till det yttersta fylld

nationell plikt, den stolta segerglädjen, som följer på att ha vågat något för ett högt mål, — denna segerglädje, som vårt folk icke i generationer kunnat känna! — detta vore den förnämsta vinsten för oss.

För sent.

Efter de stora ryska nederlagen i Ostpreussen och de tyska arméernas frammarsch i Lithauen kommo hemliga order till länsmännen i Finlands kusttrakter om landets evakuering. Det var det kända ryska krigföringsättet om landets ödeläggande, då en fientlig invasion väntas. Ordern, ehuru hemlig, blev dock snart känd ibland de finska hemmansägarna. Vad de hade att vänta var all boskaps och alla förråds bortförande till Petrograd, gårdarnas nedbrännande genom de egna myndigheterna och slutligen även befolkningens förande österut. Då var det som såväl finska som svenskfinska bönderna vägrade efterkomma ordern under påståendet att först ville de höra, om den svenske kungen skulle tillåta detta våldförande på deras egendom.

Men det rätta ögonblicket gick outnyttjat förbi. Befrielsen kom icke västerifrån. Ätminstone formellt kom den från öster.

För sent.

Efter den ryska revolutionen och Finlands suveränitetsförklaring kommer en ny och ännu större fara för Finland: dess indragande i den bolsjevikiska revolutionen. Petrograds bolsjeviker erövra med hjälp av beväpnade finska rödgardister Finland åter för att

i en bolsjevikisk republik förena det för alltid med Ryssland. Huliganer och soldatesk mörda och råna. Det värnlösa, laglydiga och avväpnade Finland vädjar till Sverige. De regerande socialdemokraterna i Sverige svara att de ej lägga sig i Finlands inre angelägenheter. —

Nästa steg efter det samhällsordning och kultur slagits ned i Finland och den lilla kämpande och modiga flocken av östersvenskar där ligger mördad i sitt blod — allt under det västersvenskarna sitta i sina förgyllda teatrar eller diskutera sina rusdrycksförbud — nästa steg skall bli att anarkien slår sin klo även i Sveaväldet väster om havet. Det erövringshungriga Petrograd är redan på erövrarfärd västerut. Skillnaden är blott den att nu kommer det som bolsjevik i rödgardistens dräkt i stället för som kosack.

Men Sverige har principiellt skrivit på sin fana:
För sent.

— — —

Men för oss alla, som ändå innerst såsom en reliquie det svenska namnet, oss återstår blott att med grämselse och bitterhet avsvärja en nation som icke mer är en nation.
